
Trivia & Varia

- Otac kod oca, sin kod sina: Dragutin Bogosavljević je učio violinu kod čuvenog Davida Ojstraha, a Jovan kod njegovog, ne manje čuvenog sina Igora.
- Da bi se dela istog naziva nekog kompozitora razlikovala, uz naziv dela stavlja se skraćena iza koje sledi broj. Na primer, Betoven je napisao dve sonate u A-duru, koje su, da bi se razlikovale, označene kao op. 26 i op. 101. Najčešća skraćena je **op.** od latinskog *opus* = delo (množina: **opp.**). Kod pojedinih kompozitora se umesto op. stavljaju druge skraćene, na primer BWV - *Bach-Werke-Verzeichnis*, KV (ili K) - *Köchel-Verzeichnis* [popis Mocartovih dela], MWV - *Mendelssohn-Werkverzeichnis*, WoO - *Werke ohne Opuszahl* [dela bez broja opusa]...
- Za delo objavljeno nakon smrti autora često se koristi izraz "posthuman", navodno iz latinskog *post* - iza i *humus* - zemlja. Međutim, tu rečnici greše: to nema veze ni s humusom ni s humanosti. Ispravni oblici su **postuman** (pridev) i **postumno** (prilog), prema latinskom *postumus* - dete rođeno posle očeve smrti, posmrče.
- Jedna od najzapaženijih predstava Pete simfonije je izvedena za vreme opsade Lenjingrada, 20.10.1941. godine. U sali Lenjingradske filharmonije svirao je Lenjingradski radijski orkestar i koncert je uživo preko radija prenošen u London. Kad je počeo drugi stav Simfonije, počele su da padaju bombe okolo po gradu, ali je orkestar nastavio da svira do poslednje note.

Izvori:

de.wikipedia.org

en.wikipedia.org

imslp.org

sr.wikipedia.org

www.enciklopedija.hr

NIŠKI SIMFONIJSKI ORKESTAR

NESLUŽBENI PROGRAM

PREMIJERNI KONCERT

Četvrtak, 17. maja 2018. u 20 sati

Sala Niškog simfonijskog orkestra

Dirigent: Svilen Simeonov

Solist: Jovan Bogosavljević, violina

Niški simfonijski orkestar

Program:

Petar Iljič Čajkovski

Koncert za violinu i orkestar u D-duru, op. 35

1. *Allegro moderato*
2. *Canzonetta. Andante*
3. *Finale. Allegro vivacissimo*

P A U Z A

Petar Iljič Čajkovski

Simfonija br. 5 u e-molu, op. 64

1. *Andante - Allegro con anima*
2. *Andante cantabile con alcuna licenza*
3. *Valse. Allegro moderato*
4. *Finale. Andante maestoso - Allegro vivace*

Ovaj program u elektronskom obliku, programe prošlih koncerata, komentar, kao i druge zanimljivosti možete pogledati na stranici

<http://bonc1.users.sbb.rs/>

Ovo je **neslužbeni program** koncerta, rađen na osnovu popisa izvođača i dela koje sam dobio od Niškog simfonijskog orkestra.

Moguća je promena redosleda izvođenja, proverite u službenom programu!

O izvođačima

Svilen Simeonov je bugarski dirigent i klarinetist. Rođen je 1962. godine u Šumenu. Jedan od najistaknutijih bugarskih dirigenata, s visokom međunarodnom reputacijom. Na Državnoj muzičkoj akademiji "Prof. Pančo Vladigerov" u Sofiji završio je klarinet u klasi profesora Save Dimitrova. Dirigovanje je završio na Akademiji za muzičku, plesnu i likovnu umetnost u Plovdivu i specijalizirao u Beču kod profesora Salvadora Mas Kondea (Salvador Mas Konde). Čest je gostujući dirigent izvan Bugarske. Zapažena izvođenja ima s Niškim simfonijskim orkestrom, s kojim takođe često nastupa. Osim koncertiranjem, maestro Simeonov aktivno se bavi i pedagoškim radom, često je pozivan na majstorske kurseve kao i u žirije na takmičenjima i festivalima širom sveta. Za svoj umetnički rad dobio je mnogobrojna priznanja.

Jovan Bogosavljević je srpski violinist. Rođen je 1980. godine u Beogradu. Sin je poznatog srpskog violiniste Dragutina Bogosavljevića, koji mu je bio prvi učitelj violine. Završio je magistarske studije violine 2001. na Fakultetu muzičke umetnosti u Beogradu u klasi profesorice Tatjane Olujić i 2003. na Kraljevskom Konzervatoriju u Briselu u klasi profesora Igora Ojstraha (ukr./rus. Ігор/Игорь Ойстрах). Imao je mnoge zapažene koncerte u zemlji i inostranstvu (široj Evropi, u Aziji i Argentini). Dobitnik je mnogih nagrada u zemlji i inostranstvu. Redovni je profesor na Fakultetu umetnosti u Nišu.

Niški simfonijski orkestar osnovan je 1952. godine pod imenom "Simfonijski orkestar Radio Niša" i od tada jedna je od najznačajnijih institucija kulture u Srbiji. Sarađivao je s mnogobrojnim vodećim umetnicima iz zemlje i inostranstva. Nastupao je širom Evrope, kao i na značajnijim festivalima, na primer na Dubrovačkim letnjim igrama, Mokranjčevim danima u Negotinu i festivalu Olympus u Grčkoj. NSO je osnivač i organizator Niških muzičkih svečanosti (NIMUS), značajnog festivala s 30-godišnjom tradicijom. Za svoj rad Orkestar je dobio više nagrada i priznanja.

Kompozitor i dela

Petar Iljič Čajkovski (Пётр Ильич Чайковский; Votkinsk, 07.05.1840. - Sankt Peterburg, 06.11.1893.) bio je ruski kompozitor poznog romantizma. Nakon studija muzike na Konzervatoriju u Sankt Peterburgu, bavio se predavanjima, pisanjem udžbenika, kritikom i intenzivnim komponovanjem. Nakon neuspešnog braka, materijalno zbrinut zahvaljujući meceni Nadeždi fon Mek (Надежда фон Мекк), putovao je Evropom pišući muziku i nastupajući kao dirigent na izvođenjima svojih dela. Kao dirigent je imao i turneju po Americi.

Njegova muzika je spoj zapadnoevropskih formalnih kompozicijsko-tehničkih obrazaca i ruskog folklornog nasleđa. Opus Čajkovskog obuhvata sve muzičke vrste. Od toga je 80 dela s brojem opusa (Opp. 75-80 objavljena su postumno) i 4 dela bez broja opusa. Danas su široj populaciji najpoznatija i najčešće se izvode ova njegova dela: tri baleta (Krcko Oraščić, Labudovo jezero, Uspavana lepotica), tri od ukupno sedam simfonija (4. u f-molu, **5. u e-molu**, 6. u h-molu), dva od četiri koncerta (Koncert za klavir i orkestar u b-molu i **Koncert za violinu i orkestar u D-duru**), dve od deset opera (Evgenije Onegin i Pikova dama), kao i druga manja dela (Uvertira 1812, Italijanski kapričo,

Slovenski [Srpsko-ruski] marš, Serenada za gudački orkestar, uvertira-fantazija Romeo i Julija). Osim toga, napisao je preko 100 solo pesama, kao i veća vokalna dela (kantate, horove, liturgije), scensku i kamernu muziku.

• Koncert za violinu i orkestar u D-duru, op. 35

Čajkovski je koncert napisao 1878. u Švajcarskoj i to je njegov jedini koncert za violinu i orkestar. Violinist Leopold Damroš (Damrosch) je 1879. u Njujorku izveo premijeru verzije za violinu i klavir. Premijera s orkestrom izvedena je 04.12.1881. u Beču, violinist je bio Adolf Brodski (Адольф Бродский), a dirigent Hans Richter (Hans Richter, János Richter). Uticajni kritičar Eduard Hanslik (Hanslick; 1825. - 1904.) je u kritici nakon premijere, između ostalog, napisao "dug i pretenciozan", "para uši" i "violina nije svirana nego je prebijena namrtvo".

Prvi stav karakterističan je po tome što kadence slede već u razradi, a ne u reprizi. Druga osobina je da se uvodna melodija orkestra više ne ponavlja u čitavom delu.

O drugom stavu koji odlikuje melanholična melodija violine, Nadežda fon Mek je napisala: "*Canzonetta* je stvarno veličanstvena. Koliko poezije, kakva čežnja i tuga u ovim *sons voilés!*" (fr.: tonovi pod velom).

Attacca subito trećeg stava naglo prekida melanholiju prethodnog stava i vodi do dve glavne teme trećeg stava, koje su posebno zahtevne za solistu: krepka plesna tema stalno se iznova smenjuje s vrtoglavim pasažima.

Uobičajeno trajanje koncerta je oko 35 minuta (D. Ojstrah, 1957: 18:56 + 6:58 + 9:35)

• Simfonija br. 5 u e-molu, op. 64

Čajkovski je simfoniju napisao između maja i avgusta 1888. godine. Na premijeri 17.11.1888. u Sankt Peterburgu Čajkovski je bio dirigent. Kritike nakon premijere 5. simfonije bile su podeljene, a sâm Čajkovski je nakon drugog izvođenja napisao "dolazim do zaključka da je promašaj". Ipak, Simfonija je postala jedno od njegovih najpopularnijih dela.

Simfonija je pisana u cikličnoj formi, s ponavljajućom glavnom temom, motivom sudbine.

O prvom stavu Čajkovski je napisao: "Introdukcija. Potpuno predavanje sudbini ili, što je isto, nedokučivoj odluci providenja. -*Allegro*: gundanje, sumnja, jadikovanje, prekora". Stav počinje obazrivom melodijom klarineta, koja predstavlja motiv sudbine simfonije. Melodija vodi do energične glavne teme stava, iniciraju je flaute i klarineti, a zatim je preuzimaju gudači. Sledi druga tema, u kojoj povremeno drveni duvači prepliću lajtmotiv.

Drugi stav, za koji se Čajkovski pitao "treba li se baciti u zagrljaj vere", počinje dubokim uvodom gudača pre solo-horne, koju je Čajkovski nazvao "zrak svetlosti", uvodeći glavnu temu stava, potpomognuta zatim klarinetom i oboom. Tema je na kratko prekinuta gromoglasnim uvodnim motivom sudbine.

Treći stav napisan je u stilu valcera. Ali i u njemu se na kratko čuje motiv sudbine.

I četvrti stav, kao i prvi, počinje motivom sudbine. Nakon detaljnog uvoda, stav prelazi u svečanu erupciju orkestra u koju će se povremeno ubacivati motiv sudbine, sve do samog kraja.

Uobičajeno trajanje simfonije je oko 45 do 50 minuta (~ 14-16' + 13-14' + 5-6' + 12-14').